

Баспаға әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті филология және
әлем тілдері факультетінің Ғылыми кенесі ұсынған

Редакциялық алқа:

ф. ғ. д., профессор **Ө. Әбдіманұлы**, ф. ғ. д., профессор **З-Ғ.Қ. Бисенгали**,
ф. ғ. д., профессор **З.Н. Сейтжанов**, ф. ғ. д., профессор **А.Б. Темірболат**,
ф.ғ.к., доцент м.а. **Е.К. Карбозов**

Жалпы редакциясын басқарғандар:

ф. ғ. д., профессор **З-Ғ.Қ. Бисенгали**,
ф.ғ.к., доцент м.а. **Е.К. Карбозов**

**Мұхтар Әуезов және әлем әдебиеті. Халықаралық ғылыми-теориялық
конференция материалдары.** — Алматы: Қазақ университеті, 2019. – 175 б.

ISBN 9965-30-389-4

Жинақта әл-Фараби атындағы ҚазҰУ филология және әлем тілдері
факультетінің үйымдастыруымен 2018 жылдың 25 көзеннен откен дәстүрлі
«Мұхтар Әуезов және әлем әдебиеті» халықаралық ғылыми-теориялық
конференция материалдары жарияланып отыр. Конференциядағы Мұхтар
Әуезовтің ұстаздық ғұмырбаяны, ғылыми өрісі жан-жакты камтылған зерттеу
баяндамалар әуезовтанудың қазіргі кезеңдегі озекті мәселелерін қозғайды.
Ұлттық университеттің филология факультетіндегі Әуезов дәстүрі туралы
жаңа нағымдаулар жасайды.

Жинақ әдебиеттану мәселелерімен шұғылданып жүрген мамандарға,
студенттер мен магистранттарға арналған.

ISBN 9965-30-389-4

© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2019

арнаға түсірілді. Абайтанудың жеке ғылымга айналу процесін көрсету жүзеге асты. Галым қаламынан абайтану ғылымының қалыптасуы мен тарихының сан-салалы жолдары бағамдалып, сонымен қатар кешегі мен бүтінгі тарихы салыстырыла отырып талдау объектісіне айналғанын ғылыми орта зор бағалауда.

Абайтану ғылымына, Абай шығармашылығына сокпай, қалам тербетпей кеткен зерттеуші жоқтың қасы десе де болғандай. Солардың ішінде М. Мырзахметовтің зерттеулерінің алар орыны зор екендігі осы мақаламызға арқау болды.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Өмірәлисв Қ. Абайтану мен Мұхтартанудағы жаңа өріс // Жалын № 2, 1981.
2. <https://abai.kz/post/6356>
3. <https://everything.kz/article/12990858-mekemtas-myrzakhmetov-abaytanushy-alym>
4. Мырзахметұлы М. Абай және Шығыс. — Алматы, 1994. – 178 б.
5. Абай. Энциклопедия. Бас редактор Р. Нұргалиев. — А.: Атамұра. – 720 б.
6. Әдебиеттану терминдер сөздігі. / құраст. З. Ахметов, Т. Шаңбасов., — А.: Ана тілі, 1998. – 384 б.
7. Әуезов М. Абайтану дәрістерінің дерек көздері. / құраст. Л. Әуезова, М. Мырзахметұлы. — А.: Санат, 1997. – 448 б.
8. Қазақ әдебиеті. Энциклопедия. А.: Білік, 1999. – 750 б.
9. Мырзахметов М. «Мұхтар Әуезов және абайтану проблемалары». — Алматы: «Ғылым», 1982.
10. Мырзахметов М. Абайтану тарихы. — А.: Ата тілі, 1994. – 192 б.

A. S. Shukieva,
2 course, Master student of
Al-Farabi Kazakh National University
Scientific supervisor Doctor of Philology
Z.N. Seitzhanov

TYPOLOGY OF LYRIC-EPIC POEMS OF TURKIC PEOPLES

For many foreign countries, our literature and art are one of the main sources of information about the life of the Kazakh people, about our past and present. Kazakh folklore and oral phase of the Kazakh literature largely prepared becoming prose genre forms. In this regard, traced the evolution narrativosti in folklore genres, their growth in peskazochnyh genres of Kazakh folklore, the dynamics of n lyric-epic genres tolgau and Dastan. This is an argument predromashshh origins Kazakh prose, in many ways paved the rapid formation of the Kazakh novel.

history of a certain population that is inextricably linked to life social life is a product of artistic thought from historical necessity.

The folklore of the Turkic peoples including Kazakh folklore are named after academician V. V. Radlov collect the precious heritage of the Turkic peoples, the poetry of the people of Kyrgyzstan and Kazakhstan, the Crimea and the Ottoman Turks showed that because of the peoples of Siberia and Altai. Radlov also sought to find the oldest Kazakh folk poetry [5, 37].

The scientist compares the Kyrgyz epos "Manas" with the Greek "Iliadas", the Finnish "Kalevala".

The works of these scientists were only the beginning of comparative historical research. There was no specific system. Comparison of epic works took place in the context of the plot and motives, as well as similarities of the characters. However, they did not pay special attention to the exact definition of their internal form, genre composition, type of expression, large and small differences, specific activity, types of features.

Zhirmunsky was a scientist who works to clarify the basic principles of the theory of historical comparative research and develops the subject of his own research and studies. In 1958 for the first time in the international arena the methodology and principles of historical and typological research were supported by the World Slavic Society. V. Zhirmunsky mentions several historical comparative approaches to folklore like comparisons, historical-genetic comparisons, cultural-oriented comparisons, historical and comparative comparisons [6, 75].

It should be noted that historical comparative studies were used in Kazakh folklore in three different ways.

A comparative study was conducted by Professor M. Gabdullin "Koblandy batyr" version, T. Sydykova "version of Alpamys batyr, N.S. Sirova version of "Kyz Zhibek "and" Kambar Batyr" hero, options that N. Duysenbaev's " Kozy Korpesh Bayan Sulu" comparing his work in the publication.

The next type of historical comparative study is historical-genetic, that was historical-methodological research. The main issue here is related to the kinship of peoples and historical roots.

What is the peculiarity of modern Turkic studies in the study of the history of the Turkic peoples, the study of oral literature of the Turkic peoples is also a necessity.

The historical family background in one of the countries of the region looks to identify drinking patterns usually in the literature of the Slavic peoples and the Balkan epic. V. Zhirmunsky, V. Vinogradov, V. Chicherov, B. Putilov, V. Gatsak decided to go deeper in their scientific works.

The next approach to comparative research is the study of relations arising from the interaction and interaction between a country and a folks.

For a comparative typological analysis of the folklore of Turkic folklore, it is necessary to identify and highlight its main aspects, first of all, to identify and improve the meaning of the terms in the study. According to P. Putilov's the

«ҚАЗАК ЫНБЕПСЕНТЕРІ» 6АСТА ҮЛІ 6АСТАХАСЫНДЫРЫЛЫП,

АТМАТЫ ҚАЛАСЫ, АЛ-ФАРАДІ 71.

«ҚАЗАК ЫНБЕПСЕНТЕРІ» 6АСТА ҮЛІ.

ӘЛ-ФАРАДІ ҚАЗАК ҮЙЛІК ЫНБЕПСЕНТЕРИНІН

Көтөмі 10, 9 6.т. Тапшырмасы 500 шаға.

БАСЫРЫ 23.11.2018 ж. ҚОН ҚОЛДЫРЫЛЫП, ФОРМАТ 60x84 1/8

Н. Сарбайев
Е. Кадысова,
Пекмезжапбаев

ХАЛИҚАРАДЫРЫК ФИЛІМ-РЕОПАДЫРЫК РОХФЕҢҰНА МАРЕПНАДАПЫ
МҰХТАР АҮЕЗОВ ЖЕҢЕЖЕҢЕТІ

Фото 6АСТАХАСЫ